

Tehtäväpaketti Suomen Joutsenen virtuaalinäyttelyyn

Johdanto

Tässä paketissa on tehtäviä ala- ja yläkouluille, 4. – 9. -luokkien oppilaille digimuseo.fi -sivuston Suomen Joutsenen virtuaalinäyttelyyn liittyen.

Kysymystehtäviin löytyy vastaukset virtuaalinäyttelyyn itsenäisesti tutustuen, opastekstejä lukemalla, ääniopasteita kuuntelemalla sekä kuvia ja videoita katselemalla. Kysymystehtävistä on kaksi tehtävänantoa, missä haastavammassa versiossa ovat avoimet kysymykset ja helpommassa versiossa samoille kysymyksille on annettu vastausvaihtoehdot. Kysymykset ovat satunnaisessa järjestyksessä ja niistä on mahdollista valita juuri sellainen määrä, mikä omalle luokalle tuntuu sopivalta. Oikeat vastaukset ja niiden sijaintipaikat virtuaalinäyttelyssä on erillisenä liitteenä. Vastaukset pohdinta- ja luoviin tehtäviin ovat oppilaan omia ratkaisuja ja oman opettajan arvioitavissa. Kysymykset ja tehtävät on luokiteltu eri oppiaineittain, valokuvatehtävät pois lukien.

Alkuperäisen tehtäväpaketin Forum Marinumille on laatinut vuonna 2021 Hovirinnan koulun 6A ja 6B -luokkien oppilaat sekä luokanopettaja.

Kysymystehtäviä:

(ympäristöoppi, historia)

1. Kuinka monta valtameripurjehdusta Suomen Joutsenella tehtiin vuosina 1931 – 1939?
2. Minä vuosina Suomen Joutsen oli saksalainen rahti- ja koululaiva Oldenburg?
3. Kuinka monessa ulkomaisessa satamassa alus kävi 1930-luvulla?
4. Kuka oli koululaiva Suomen Joutsenen ensimmäinen päällikkö?
5. Milloin Suomen Joutsenesta tuli museolaiva?
6. Mikä on **käymäkela**?
7. Mikä on/oli **päiväntasaajan kaste**?
8. Mikä tarkoitus **laivakellolla** on ollut, mitä tapahtui kelloa soittaessa?
9. Miten liharuokaa säilöttiin ilman kylmälaitteita?
10. Miksi laivassa on ollut opettajanhuone ja missä se sijaitsi?
11. Suomen Joutsenen **ankkuri** painaa 2 800 kg. Miten ankkuri nostettiin ylös?
12. Mikä tehtävä oli elämänlangaksi kutsutulla köydellä? *VINKKI: tutki pääkanta.*
13. Suomen Joutsen oli alkujaan ranskalainen rahtilaiva nimeltä **Laënnec**. Mistä tai keneltä tuo nimi oli peräisin? *VINKKI: tutki näyttelytilaa.*
14. Mikä oli laivalta löytyvän **pienen lastaussimulaattorin** tarkoitus?
15. Mistä Suomen Joutsenen alkuperäinen **soittokunta** sai soittimensa ja mikä tarkoitus soittokunnalla yleisesti oli?
16. Suomen Joutsenen koululaiva-aikana järjestettiin laivan kannella urheilukilpailuja vapaa-ajalla. Mitä lajeja kilpailuissa tiedetään olleen?
17. Kuinka monta oppilasta Suomen Joutsenella voitiin majoittaa merimiesammattikoulun aikana? *VINKKI: tutki hyttejä.*
18. Mitä **pleissaus** tarkoittaa? *VINKKI: tutki välikantta*
19. Mikä tarkoitus **separaattoreilla** aluksella on? *VINKKI: tutki konehuonetta.*

20. Mikä käyttötarkoitus **höyrykattilalla** on Suomen Joutsenella ollut vuosien varrella?

21. Miksi Suomen Joutsenella käytettävät **köydet** tervataan?

22. Mikä tarkoitus varoitustauluilla on ollut Suomen Joutsenella?

Pohdintatehtäviä:

(matematiikka)

1. Jos ajatellaan Suomen Joutsenen olevan nelikulmion muotoinen, niin mikä olisi sen piiri?
VINKKI: etsi tieto kannelta
2. 100m pikajuoksun maailmanennätys (v.2021) on 9,58s. Kuinka kauan ME-juoksijalta kestäisi juosta em. Suomen Joutsenen piirin ympäri, jos ei huomioida kulmien hidastusta ja juoksija etenee koko ajan samalla tasaisella huippuvauhdilla?
3. Suomen Joutsenelle voitiin ottaa kolme purjekertaa mukaan. Mikä on Suomen Joutsenen purjeiden pinta-ala? Entä kolmen purjekerran pinta-ala yhteensä?

Luovat tehtävät:

(äidinkieli)

1. Mistä Suomen Joutsenen nimi on tullut? Miksi nimeen liitetään juuri joutsen, jonkin muun linnun sijaan? Pohdi ja kirjoita, etsi tarvittaessa tietoa netistä. *VINKKI: tutki aluksen keulan korokekantta.*
2. Suomen Joutsen on toiminut koululaivana ja merimiesammattikouluna. Millaista opiskelu ja asuminen laivalla on mielestäsi voinut olla? Miten opiskelu tuona aikana eroaa omasta koulunkäynnistäsi nykypäivänä? Pohdi ja kirjoita.
3. Millainen on voinut olla päivä laivakokkina/kapteenina/merimiehenä laivalla, sen ollessa merillä? Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista ja kirjoita.
4. Etsi Suomen Joutsenelta mielestäsi vaikuttavin tai merkittävin paikka. Ota kuvakaappaus paikasta ja kirjoita, miksi valitsit juuri sen kohteen. Pohdi ja perustele.

(kuvataide)

1. **Sarjakuva:** Tutustu virtuaalinäyttelyssä valokuvien, ääniopastein ja näyttelytekstein kerrottuihin Suomen Joutsenen matkoihin. Kuvittele millaista tuollaisella matkalla on ollut ja piirrä siitä 5-6 ruudun sarjakuva.
2. **Vaihtoehtokuva:** Joutsen on suomalaisessa perinteessä lähes pyhä lintu. Ei ole ihmeäkään, että ylväs, valkoinen purjelaiva on nimetty kansallislintumme mukaan. Kuvittele minkä näköinen laiva olisi voitu nimetä harakan, korpin tai vaikka strutsin mukaan ja tee siitä kuva.
3. **Perspektiivikuva:** a) Etsi Suomen Joutsenelta **kapteenin salonki** ja piirrä valokuvan mallin mukaan yhden pakopisteen perspektiiviä noudattaen kuva. b) Millainen salonki mahtaisi olla, jos se päivitetäisiin nykyaikaan? Piitä kuva yhden pakopisteen perspektiiviä noudattaen.
4. **Kuvakulmat:** Miltä Suomen Joutsen näyttää eri kuvakulmista katsottuna? Tee neljän kuvan sarja, jossa laiva on kuvattuna edestä, sivusta, takaa ja ylhäältä. *VINKKI: käytä apuna virtuaalinäyttelyn ilmakuvia.*
5. **Pukusuunnittelu:** Etsi laivan näyttelytilasta **laivaston upseerioppilaan hellepuku** tai **laivaston kadetin messipuku ja viitta**. Tee teos, jossa valitsemasi puku on jonkin hahmon yllä asianmukaisessa ympäristössä.
6. **Oma näkemys:** Tutustu **ammattikouluikäiseen hyttiin** laivan välikannella. Millainen hytti olisi mielestäsi nykyaikana tai millainen sen sisustukseltaan mielestäsi pitäisi olla? Tee kuva.

Kysymystehtävät vastausvaihtoehdoilla:

(ympäristöoppi, historia)

1. Kuinka monta valtameripurjehdusta Suomen Joutsenella tehtiin vuosina 1931 – 1939?
 - a) 8
 - b) 18
 - c) 80
2. Kuinka monessa ulkomaisessa satamassa alus kävi 1930-luvulla?
 - a) 5
 - b) 15
 - c) 55
3. Kuka oli koululaiva Suomen Joutsenen ensimmäinen päällikkö?
 - a) Louis Turbé
 - b) Arvo Lieto
 - c) John Konkola
4. Milloin Suomen Joutsenesta tuli museolaiva?
 - a) 1961
 - b) 1991
 - c) 2021
5. Mikä on **käymäkela**?
 - a) Apuväline laivan kannella, jolla on helpotettu raskaita töitä.
 - b) Lista Suomen Joutsenella käymässä olleista vieraista.
 - c) Musiikkisoitinlaite, jolla Suomen Joutsenen radiosähkötäjä on voinut soittaa musiikkia laivan kaiuttimista.
6. Mikä on/oli **päiväntasaajan kaste**?
 - a) Päiväntasaajan ylityksessä suoritettu seremonia uusille merenkulkijoille.
 - b) Ennen matkalle lähtöä suoritettu terveystarkastus.
 - c) Trooppinen juoma, jota Suomen Joutsenen purjehduksilla juotiin.
7. Mikä tarkoitus **laivakellolla** on ollut, mitä tapahtui kelloa soittaessa?
 - a) Kellosta voitiin katsoa, milloin oltaisiin perillä ja sitä soitettiin, kun päästiin satamaan.
 - b) Kelloa soitettiin, jos merirosvojen nähtiin lähestyvän laivaa.
 - c) Kelloa soitettiin, kun työvuoro laivalla vaihtui.
8. Miten liharuokaa säilöttiin ilman kylmälaitteita?
 - a) Suolaamalla ja kuljettamalla mukana eläviä eläimiä

- b) Sokeroimalla ja pakkaamalla niitä muoviin
 - c) Merivedessä, köydellä laivaan kiinni sidottuina
9. Suomen Joutsenen **ankkuri** painaa 2 800 kg. Miten ankkuri nostettiin ylös?
- a) Vahvojen härkien avulla
 - b) Sähkökäyttöisellä nosturilaitteella
 - c) Höyryllä tai ihmisvoimalla toimivalla vinsillä
10. Mikä tehtävä oli elämänlangaksi kutsutulla köydellä? *VINKKI: tutki pääkantta.*
11. Suomen Joutsen oli alkujaan ranskalainen rahtilaiva nimeltä **Laënnec**. Mistä tai keneltä tuo nimi oli peräisin? *VINKKI: tutki näyttelytilaa.*
- a) Naiselta, johon laivan ensimmäinen kapteeni oli rakastunut
 - b) Ranskalaiselta lääkäriltä
 - c) Kelttiläiseltä ukkosenjumalalta
12. Mistä Suomen Joutsenen alkuperäinen **soittokunta** sai soittimensa ja mikä tarkoitus soittokunnalla yleisesti oli?
- a) Soittimet oli saatu lahjoituksena. Soittokunta esiintyi virallisissa tilaisuuksissa.
 - b) Soittimet oli varastettu. Soittokunnan tehtävä oli soittaa rytmiä, kun laivaa soudettiin eteenpäin.
 - c) Soittimet oli itse tehtyjä. Soittokunta järjesti joka lauantai laivalla keikan.
13. Suomen Joutsenen koululaiva-aikana järjestettiin laivan kannella urheilukilpailuja vapaa-ajalla. Mitä lajeja kilpailuissa tiedetään olleen?
- a) Seiväshyppy, kolmiloikka ja maratonjuoksu
 - b) Köyden veto, uinti ja mastoon kiipeäminen
 - c) Nyrkkeily, paini ja korkeus- ja pituushyppy
14. Miksi Suomen Joutsenella käytettävät **köydet** tervataan?
- a) Jotta niistä saisi paremman otteen purjeita käsitellessä
 - b) Jotta ne kestäisivät paremmin kulutusta
 - c) Jotta ne tuoksuisivat paremmalta
15. Mikä tarkoitus varoitustauluilla on ollut Suomen Joutsenella?
- a) Ne ovat kiinnittäneet huomion työturvallisuuteen
 - b) Niillä on varoitettu merirosvoista
 - c) Ne ovat estäneet miehistöä tippumasta yli laidan